

4.3 ETSK korostaa, että kyseinen ohjelma, jolla esitetään toimia julkaisu- ja käännösvelvoitteiden kaltaisilla arkaluonteisilla aihealueilla, paitsi vähentää kustannuksia merkittävästi vaikutustenarvioinnissa osoitetulla tavalla, myös lisää Euroopan unionin uskottavuutta, koska se poistaa mahdollisuudet luoda keinotekoisia ja perusteettomia esteitä tavaroiden ja palveluiden vapaalle liikkuvuudelle.

4.4 Komitea panee merkille, että tähän mennessä käynnistettyjen aloitteiden tavoitteita on arvioitu perusteellisesti ennakkolta

kiinnittäen huomiota toissijaisuuden ja suhteellisuuden kaltaisiin keskeisiin periaatteisiin ja että samalla on kuultu laajalti kaikkia sidosryhmiä.

4.5 ETSK suhtautuu siis myönteisesti ehdotettuun direktiiviin, jota se pitää merkittävänä edistysaskeleena yksinkertaistamisstrategian kannalta. Lisäksi se kehottaa neuvoston tavoin komissiota käynnistämään uusia toimia muilla aloilla, joilla yksinkertaistamiseen tähtäävät toimenpiteet ovat tarpeen yrityksiä vielä rasittavien lukuisten velvoitteiden vähentämiseksi.

Bryssel 18. syyskuuta 2008

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Dimitris DIMITRIADIS

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY muuttamisesta keskisuuria yrityksiä koskevien tiettyjen julkistamisvaatimusten sekä konsolidoitujen tilinpäätösten laatimista koskevan velvoitteen osalta”

KOM(2008) 195 lopullinen — 2008/0084 COD

(2009/C 77/07)

Neuvosto päätti 23. toukokuuta 2008 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 44 artiklan 1 kohdan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY muuttamisesta keskisuuria yrityksiä koskevien tiettyjen julkistamisvaatimusten sekä konsolidoitujen tilinpäätösten laatimista koskevan velvoitteen osalta.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean työvaliokunta antoi 21. huhtikuuta 2008 asian valmistelun ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -erityisjaoston tehtäväksi.

Asian kiireellisyys vuoksi Euroopan talous- ja sosiaalikomitea nimesi 17.–18. syyskuuta 2008 pitämässään 447. täysistunnossa (syyskuun 18 päivän kokouksessa) työjärjestyksen 20 artiklan sekä 57 artiklan 1 kohdan mukaisesti yleisesittelijäksi Claudio **Cappellin** ja hyväksyi seuraavan lausunnon äänin 59 puolesta ja 1 vastaan.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK suhtautuu myönteisesti siihen, että neljännessä yhtiöoikeusdirektiivissä säädetty, pieniä yrityksiä koskevat poikkeukset laajennetaan koskemaan keskisuuria yrityksiä, sillä se keventää kyseisten yritysten raportointitaakkaa.

1.2 ETSK suhtautuu niin ikään myönteisesti seitsemännen yhtiöoikeusdirektiivin muutoksiin, sillä ne selkeyttävät mainitun direktiivin ja kansainvälisten kirjanpitostandardien (IFRS-standardien) sisältämien konsolidointisääntöjen välistä vuorovaikutusta.

1.3 ETSK arvostaa erityisesti sitä, että ehdotuksessa noudatetaan tilinpäätösraportoinnin yksinkertaistamisavoitetta: tilinpäätöstietojen käyttäjät eivät menetä tietoja merkittävässä määrin, eikä muihin sidosryhmiin kohdistu periaatteessa vaikutuksia. Ehdotettu yksinkertaistaminen perustuu pk-yritysten ja taloudellisten tietojen käyttäjien tarpeisiin.

1.4 Käyttäjien tarpeet voivat vaihdella EU:n eri jäsenvaltioissa, eikä tähän mennessä ole ollut saatavilla riittävästi tutkimustietoa ja perustelua niiden määrittelemiseksi. Ennen kuin pk-yrityksiin sovellettaisiin, tilinpäätöstä koskeviin vaatimuksiin tehdään lisämuutoksia, olisi tarkasteltava neljännen ja seitsemännen yhtiölainsäädäntödirektiivin sisältämien vaihtoehtojen nykytilannetta jäsenvaltioissa. Tutkimuksesta tulisi selvittää a) nykyisten vaihtoehtojen käyttö, b) jäsenvaltioiden ilmoittamat perusteet valitseman vaihtoehdon käytölle ja c) selvitys siitä, miten jäsenvaltiot ovat onnistuneet saavuttamaan tavoitteensa.

1.5 ETSK suosittelee sen vuoksi, että alalla tehdään tutkimuksia, jotka toimisivat tulevaisuudessa järkevien toimintalinjaehdotusten pohjana.

1.6 Tilinpäätösvaatimukset kuuluivat ensimmäisiin yhteisön tasolla yhdenmukaistettuihin lainsäädäntöaloihin. ETSK muistuttaa, että ala on keskeinen yhteismarkkinoiden toteutumisen kannalta, ja korostaa yhdenmukaistamisen merkitystä yhtäläisten toimintaedellytysten luomiseksi EU:ssa.

1.7 Pk-yritysten rajatylittävä kaupankäynti lisääntyy EU:ssa. On siis olemassa vahvat perusteet tilinpäätösraportointia koskevien puitteiden ja sääntöjen yhdenmukaistamisen kehittämiseksi, jotta voidaan yhtäältä tukea kyseistä kaupan kasvua ja toisaalta luoda kaupalle yhdenmukaiset toimintaedellytykset.

2. Taustaa

2.1 Maaliskuun 8 ja 9 päivänä 2007 kokoontunut Euroopa-neuvosto korosti päätelmissään, että hallinnollisten rasitteiden vähentäminen on tärkeää Euroopan talouden elvyttämiseksi erityisesti siksi, että siitä voi olla hyötyä pk-yrityksille.

2.2 Se painotti, että hallinnollisten rasitteiden vähentäminen EU:ssa pk-yritysten tilinpäätössääntöjä yksinkertaistamalla edellyttää Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden vahvaa yhteistä pyrkimystä. Tällaisten toimien oikeusperusta olisi Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 44 artiklan 1 kohta ⁽¹⁾.

2.3 Tilinpäätökset ja tilintarkastus on määritelty aloiksi, joilla yritysten hallinnollista taakkaa voidaan yhteisössä vähentää ⁽²⁾.

2.4 Erityishuomiota on kiinnitetty pk-yritysten raportointivaatimusten keventämiseen entisestään.

2.5 Aiemmin on tehty joitakin muutoksia, jotta direktiivin 78/660/ETY ja 83/349/ETY soveltamisalaan kuuluvat yritykset voisivat käyttää IFRS-standardien (*International Financial Reporting Standards*) mukaisia tilinpäätösmenetelmiä.

2.6 Kansainvälisten tilinpäätösstandardien soveltamisesta 19. heinäkuuta 2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1606/2002 ⁽³⁾ nojalla yhtiöiden, joiden arvopapereita otetaan kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla jossakin jäsenvaltiossa, on laadittava konsolidoidut tilinpäätöksensä IFRS-standardien mukaisesti, ja ne on tästä syystä vapautettu useimmista direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY vaatimuksista. Mainitut direktiivit luovat kuitenkin edelleen perustan pk-yritysten tilinpäätöksille yhteisössä.

2.7 Pk-yrityksiin sovelletaan usein samoja sääntöjä kuin suurempiin yrityksiin, mutta niiden erityisiä tilinpäätöstarpeita on

vain harvoin arvioitu. Erityisesti julkistamisvaatimusten määrän kasvu aiheuttaa kyseisille yrityksille huolta. Laaja-alaiset raportointisäännöt aiheuttavat taloudellisen taakan ja voivat ehkäistä pääoman tehokasta käyttöä tuotantotarkoituksiin.

2.8 Asetuksen (EY) N:o 1606/2002 soveltaminen on myös korostanut tarvetta selkeyttää direktiivissä 83/349/ETY vaadittujen tilinpäätösstandardien ja IFRS-standardien välistä suhdetta.

2.9 Direktiivin 78/660/ETY 34 artiklan 2 kohdassa säädetään, että jos perustamismenot voidaan kirjata taseen vastavaa-puolelle, niistä on annettava selvitys liitetiedoissa.

2.10 Pienyritykset voidaan mainitun direktiivin 44 artiklan 2 kohdan mukaisesti vapauttaa tästä julkistamisvelvoitteesta. Tarpeettomien hallinnollisten rasitteiden vähentämiseksi myös keskisuuret yritykset olisi voitava vapauttaa tällaisesta julkistamisesta.

2.11 Direktiivissä 78/660/ETY edellytetään toimialoittain ja maantieteellisten markkinoiden mukaan eritellyn liikevaihdon julkistamista. Tätä edellytetään kaikilta yrityksiltä, mutta pienyrityksille voidaan myöntää siitä poikkeus mainitun direktiivin 44 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Tarpeettomien hallinnollisten rasitteiden vähentämiseksi myös keskisuuret yritykset olisi voitava vapauttaa tästä julkistamisvaatimuksesta.

2.12 Direktiivissä 83/349/ETY edellytetään, että emoyhtiö laatii konsolidoidun tilinpäätöksen, vaikka sen ainoa tytäryritys tai ne kaikki kokonaisuudessaan olisivat vähämerkityksisiä samaisen direktiivin 16 artiklan 3 kohdan soveltamiseksi. Tästä syystä kyseiset yhtiöt kuuluvat asetuksen (EY) N:o 1606/2002 soveltamisalaan, ja niiden on laadittava konsolidoidut tilinpäätökset IFRS-standardien mukaisesti. Tätä vaatimusta pidetään työläänä, jos emoyhtiöllä on ainoastaan vähämerkityksisiä tytäryrityksiä.

2.13 Sen vuoksi emoyhtiö olisi voitava vapauttaa velvoitteesta laatia konsolidoitu tilinpäätös ja konsolidoitu toimintakertomus, jos sillä on ainoastaan sellaisia tytäryrityksiä, jotka katsotaan vähämerkityksisiksi sekä yksittäin että kokonaisuutena.

2.14 Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla toteuttaa tämän direktiivin tavoitteita eli keskisuuria yrityksiä koskeviin tiettyihin julkistamisvaatimuksiin sekä tiettyjen, yhteisön alueella toimivien yritysten konsolidoitujen tilinpäätösten laatimisvelvoitteen liittyvien hallinnollisten rasitteiden vähentämistä, vaan ne

⁽¹⁾ EYVL C 325, 24.12.2002, s. 35.

⁽²⁾ Hallinnollisten kustannusten mittausta ja vähentämistä koskeva EU:n hanke, toinen välikertomus, 15. tammikuuta 2008, sivu 37. Loppukertomusta ei ole vielä tähän mennessä julkaistu. (Ks. alaviite 6 komission asiakirjassa KOM(2008) 195 lopullinen.)

⁽³⁾ EYVL L 243, 11.9.2002, s. 1.

voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin yhteisön tasolla. Yhteisö voi näin ollen toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti.

2.15 Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

2.16 Sen vuoksi direktiivejä 78/660/ETY ja 83/349/ETY olisi muutettava.

3. Yleistä

3.1 Direktiivin 78/660/ETY (neljäs yhtiöoikeusdirektiivi) ⁽⁴⁾ muutoksella pyritään yksinkertaistamaan keskisuurten yritysten ⁽⁵⁾ tilinpäätösraportointia ja keventämään niiden raportointitaakkaa lyhyellä aikavälillä. Muutosten pitäisi johtaa hallinnollisen taakan kevenemiseen ilman, että merkityksellisiä tietoja jää puuttumaan.

3.2 Direktiivin 83/349/ETY (seitsemäs yhtiöoikeusdirektiivi) ⁽⁶⁾ muutoksella pyritään selkeyttämään mainitun direktiivin ja IFRS-standardien sisältämien konsolidointisääntöjen välistä vuorovaikutusta.

3.3 Kuuleminen ja vaikutustenarviointi

3.3.1 Euroopan komissio käynnisti hyvissä ajoin keskustelun ja kuulemisprosessin siitä, miten pk-yrityksiin kohdistuvaa sääntelytaakkaa voidaan keventää tarkoituksenmukaisesti neljännen ja seitsemännen yhtiölainsäädäntödirektiivin avulla, kun otetaan huomioon tavoite pk-yritysten menestyksen varmistamisesta Euroopan yhtenäismarkkinoilla. Sääntelytaakan pk-yrityksille aiheuttamien ongelmien synä on poikkeuksesta se, että alkuperäiset säännökset on suunniteltu suuria yrityksiä ajatellen. Tällaiset säännökset eivät ole välttämättä merkityksellisiä pk-yrityksille, ja ne aiheuttavat usein huomattavan hallinnollisen taakan ja kustannuksia.

3.4 Pk-yritysten ja taloudellisten tietojen käyttäjien tarpeisiin perustuva yksinkertaistaminen

3.4.1 On tärkeää, että keskusteluissa pohditaan yksinkertaistamisen lisäksi myös tilinpäätösraportointia koskevien vaatimusten merkitystä pk-yrityksille (suuriin julkisesti noteerattuihin yhtiöihin verrattuna). Yksinkertaistamista koskevalla keskustelulla on taipumus keskittyä kustannuksiin, kun taas merkitystä koskevassa keskustelussa olennaista ovat tilinpäätösraportoinnin hyödyt sekä yksittäiset käyttäjät ja heidän tarpeensa.

⁽⁴⁾ EYVL L 222, 14.8.1978, s. 11, direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2006/46/EY (EUVL L 224, 16.8.2006, s. 1).

⁽⁵⁾ Määritelmät neljännen yhtiöoikeusdirektiivin 27 artiklassa (keskisuuret yritykset).

⁽⁶⁾ EYVL L 193, 18.7.1983, s. 1, direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna neuvoston direktiivillä 2006/99/EY (EUVL L 363, 20.12.2006, s. 137).

3.4.2 Tilinpäätösdirektiivin yksinkertaistamisessa pitää lähtökohdaksi ottaa pk-yritysten ja niiden tilinpäätöstietojen käyttäjien todelliset tarpeet. Käyttäjien ja heidän tarpeidensa tutkiminen on keskeisen tärkeää pk-yritysten eurooppalaista tilinpäätösraportoinnin kehystä luotaessa, jotta tilinpäätösraportit olisivat hyödyllisiä ja merkityksellisiä. Käyttäjää on monenlaisia: mm. rahoituslaitokset (luokittelu) ja viranomaiset (verotus, rahanpesun tarjonta jne.).

3.4.3 On niin ikään tärkeää muistaa, että pk-yritykset ovat mm. muiden pk-yritysten tavarantoimittajia tai palveluntoimittajina ja sopimusosapuolina toimiessaan itse merkittäviä taloudellisen tiedon käyttäjiä tilanteissa, joissa on tärkeää arvioida luottokelpoisuutta.

3.4.4 Pk-yritysten tilinpäätössääntöjen yksinkertaistamisen yhteydessä on tärkeää laatia tarkka vaikutustenarviointi, jossa arvioidaan sekä tilinpäätösraportoinnin hyötyjä että siitä aiheutuvia kustannuksia ja hallinnollista taakkaa. Kyseisenlaisessa vaikutustenarvioinnissa tulisi ottaa huomioon syyt, joiden vuoksi tilinpäätösraportointia koskevat vaatimukset alun perin asetettiin, sekä sidosryhmien edut (avoimuus jne.), joita vaatimuksilla oli tarkoitus suojella.

3.5 Yhdenmukaistaminen yhtäläisten toimintaedellytysten luomiseksi EU:ssa

3.5.1 Pk-yritysten rajatylittävä kaupankäynti ⁽⁷⁾ lisääntyy EU:ssa. On siis olemassa vahvat perusteet tilinpäätösraportointia koskevien puitteiden ja sääntöjen yhdenmukaistamisen kehittämiseksi, jotta voidaan yhtäältä tukea kyseistä kaupan kasvua ja toisaalta luoda yhdenmukaiset toimintaedellytykset. Tämä saattaa edellyttää vaihtoehtojen vähentämistä ja yhdenmukaistamisen maksimointia esimerkiksi silloin, kun on kyse taloudellisten tietojen julkistamisesta ja niiden yleisestä saatavuudesta.

3.6 Ei pakollisia kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja pk-yrityksille

3.6.1 Kansainvälisen tilinpäätösstandardilautakunnan IASB:n pk-yrityksiä koskeva hanke on seurausta vaatimuksista, joita tilinpäätösnormien antajat, kirjanpitäjät ja muut sidosryhmät ovat esittäneet vaihtoehdon luomisesta täydellisille kansainvälisille kirjanpitostandardeille (IFRS). Vaikka lautakunta oli alun perin vastahakoinen ottamaan hanketta vastuulleen, se saatiin vakuuttuneeksi siitä, että enemmistö kyseisistä sidosryhmistä halusi sen jatkavan hanketta ja että vain IASB:llä katsottiin olevan riittävä uskottavuus ja arvovalta korkealaatuisten, täytän-
töönpanokelpoisten tilinpäätösstandardien luomiseksi. Lähtökohtana hankkeelle olivat kuitenkin julkisesti noteerattuja yhtiöitä varten kehitetyt täysimääräiset IFRS-standardit.

⁽⁷⁾ Katso ETSK:n lausunnot sisämarkkinoiden tärkeydestä:

— CESE 952/2006, lausunto aiheesta "Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle — Yhteisön Lissabon-ohjelman toteuttaminen: strategia sääntely-ympäristön yksinkertaistamiseksi" (INT/296), EUVL C 309, 16.12.2006, s. 18

— CESE 89/2007, valmisteleva lausunto aiheesta "Yhtenäismarkkinoiden tarkastelu" (INT/332), EUVL C 93, 27.4.2007, s. 25

— CESE 1187/2008, valmisteleva lausunto aiheesta "Pienten ja keskisuurten yritysten kasvua ja kehitystä mahdollisesti edistävät poliittiset toimenpiteet (asianmukainen rahoitus pois luettuna)" (INT/390) (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä)

— CESE 979/2008 valmisteleva lausunto aiheesta "Kansainväliset julkiset hankinnat" (INT/394) (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

3.6.2 Täydellisiä IFRS-standardeja kehitettäessä tilinpäätösraporttien käyttäjiksi ajateltiin julkisesti noteerattuja yhtiöitä ja niiden sidosryhmiä. Kuten edellä mainitaan, pk-yritysten tilinpäätösraportteja ei laadita niinkään siksi, että yrityksillä on lakisääteinen tai muu velvollisuus raportoida laajalle käyttäjäkunnalle, vaan ne on tarkoitettu ennemminkin sisäiseen tai epäviralliseen käyttöön (yhteyksissä tavarantoimittajiin, sopimusosapuoliin, rahoituslaitoksiin jne.).

3.6.3 IFRS-standardien tai jonkin muun julkisesti noteerattuja yhtiöitä varten kehitettyihin sääntöihin perustuvan uuden sääntöön pakollinen soveltaminen olisi pk-yrityksille huomattava hallinnollinen taakka ja aiheuttaisi kustannuksia, jotka todennäköisesti mitätöisivät mahdolliset myönteiset vaikutukset. Tilinpäätösten ja veroilmoitusten läheinen yhteys pakottaisi lisäksi pk-yritykset, joilla on toimintaa eri jäsenvaltioissa, ylläpitämään kahta eri tilinpäätöstä, mikä myös lisää hallinnollista taakkaa.

3.7 Direktiivien yksinkertaistaminen

3.7.1 Vaihtoehdot tilinpäätösdirektiivien yksinkertaistamiseksi pk-yrityksiä ajatellen muodostuvat pääasiassa direktiivien mukaisten nykyisten vaihtoehtojen laajennuksista, ja niitä pohdittaessa on tärkeää, että ennen uusien direktiivien antamista

tutkitaan, miten kyseiset vaihtoehdot toimivat jäsenvaltioissa. Lisäksi ETSK suosittelee ottamaan ”vain kerran” -periaatteen järjestelmällisesti käyttöön kaikilla tasoilla ⁽⁸⁾.

3.7.2 Ennen kuin pk-yrityksiin sovellettaisiin tilinpäätösraportointia koskeviin vaatimuksiin tehdään lisämuutoksia, olisi tarkasteltava, mikä on neljännen ja seitsemännen yhtiölainsäädäntödirektiivin sisältämien vaihtoehtojen käytön nykytilanne. Tutkimuksesta tulisi selvittää a) nykyisten vaihtoehtojen käyttö b) jäsenvaltioiden ilmoittamat perusteet valitsemalleen vaihtoehdolle ja c) selvitys siitä, miten jäsenvaltiot ovat onnistuneet saavuttamaan tavoitteensa.

3.7.3 Huomattava ongelma nykytilanteessa on ylhäältä alaspäin suuntautuva lähestymistapa, joka aiheuttaa yhtäältä hallinnollista taakkaa pk-yrityksille ja toisaalta heikentää kyseisten yritysten tilinpäätöspuitteiden ja -standardien merkityksellisyyttä. Kun tilinpäätösvaatimuksia tulevaisuudessa tarkastellaan EU:ssa uudelleen, ongelmaan tulisi puuttua soveltamalla alhaalta ylöspäin suuntautuvaa lähestymistapaa. Tällaisessa lähestymistavassa tulisi keskittyä pk-yritysten ja muiden sidosryhmien tarpeisiin, ja sitä varten kerättäisiin tietoa tutkimalla käyttäjiä ja heidän tarpeitaan, kuten edellä ehdotetaan.

Bryssel 18. syyskuuta 2008

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁸⁾ Euroopan talous- ja sosiaalikomitean valmisteleva lausunto CESE 1187/2008 aiheesta ”Pienten ja keskisuurten yritysten kasvua ja kehitystä mahdollisesti edistävät poliittiset toimenpiteet (asianmukainen rahoitus pois luettuna)”, INT/390. Periaatteella tarkoitetaan sitä, että yrityksiä ei pitäisi millään tasolla (EU-tasolla, kansallisella, alueellisella tai paikallistasolla) velvoittaa toimittamaan tietoa, jotka viranomaiset ovat jo saaneet muuta kautta.